

[Valdemar Thomsen.]

saaledes som jeg har opfattet dem. Statsministeren vil jo faa Lejlighed til at rette eventuelle Misforstaaelser og til, om han finder det paakrævet, nærmere at uddybe et og andet. Statsministerens Tale gik bl. a. ud paa, at noget nyt er i Færd med at udvikle sig, noget, der ogsaa melder sig som politiske Opgaver, at Tyskland som den centrale Magt i Europa vil angive visse Hovedlinier af kulturel og økonomisk Art, at Tyskland har Planer, der sigter efter en blivende europæisk Nyordning, som vil kræve Samarbejde, og at Linien for dette Samarbejde vilde være den fra Tyskland kendte Planøkonomi.

Om dette sidste Punkt sagde Statsministeren, at den sikkert rummer betydelige Fordele fremfor den Planløshed, som har været raadende hidtil som Bestanddel af det liberalistiske Samfund, der i udpræget Grad bygger paa Egoismen. Med Hensyn til Nyordningen i øvrigt mente Statsministeren, at den tyske Planøkonomi tænkes praktiseret gennem langtrækkende Overenskomster, som bestemmer, at vi her i Danmark aftager tyske Raastoffer og Industriprodukter mod til Gengæld at levere Landbrugsprodukter og andre Varer.

Opmuntrende for mig er det, hvis jeg lige maa have Lov til at indskyde det, at jeg for Aar tilbage fra denne Plads gjorde mig til Talsmand netop for en saadan Udvikling. Nu kan enhver se, hvilken Betydning det vilde have haft, om vi frivillig i god Tid var slaat ind paa en saadan for vort Land naturlig Handelspolitik.

Der tænkes sikkert, sagde Statsministeren videre, paa en Arbejdsdeling i Europa, og for saa vidt den bliver fornuftig og hensynsfuld, er der ikke deri Anledning til Indsigelse, da Meningen vil være den at give Tyskland og de med Tyskland samarbejdende Lande Produktions- og Omsætningsmuligheder, som kan fremme en Højnelse af Levevilkaarene.

Hvordan tog nu Venstres Presse paa en Tale, som maa siges at være et Slag lige i Synet paa alle Liberalister? Meget roligt og fornuftigt. Kommentarerne f. Eks. i „Aarhus Amtstidende“, der er et af Venstres førende Blade, gik ud paa, at Statsministerens Tale i store Træk gav Udtryk for, hvad der er Enighed om, at Danmark vil tilpasse sin Erhvervsøkonomi og Udenrigspolitik efter Realiteter og ikke efter Stemninger og Gøglebilleder. Ja, tænk det var ellers nærmest det Indtryk, man fik i Fjor. Kræves der Planøkonomi af os, skrev „Aar-

hus Amtstidende“, nu vel, saa driver vi Planøkonomi, og saa snart vi rigtig er klar over, hvilken Vej Vinden blæser, sætter vi alle vore Sejl til. Ogsaa „Aarhus Amtstidende“ indser aabenbart, at Planøkonomi er at foretrække fremfor liberalistisk Planløshed.

Jeg forstaaer bare ikke, hvad Meningen under disse Omstændigheder kan være med at oprette en liberal Skole, et liberalt Kursus og spilde Tiden med Snak om den kære, afdøde Liberalisme. Naar Liberalismen ikke passer for den moderne Tid i Modsætning til Tiden for 100 Aar siden — og det synes jeg det var rimeligt, om ogsaa Venstres Ungdom fik forklaret — skyldes det simpelt hen den enorme tekniske og videnskabelige Udvikling, der har fundet Sted. I Tiden omkring Liberalismens Gennembrud var Produktionskraften ringe, og derfor var Kræfternes frie Spil, som man siger, Forudsætningen for en højere Levefod. Nu efter Dampmaskinens, efter Elektro- og Forbrændingsmotorernes Opfindelse, nu da en enkelt Mand kan fremstille lige saa mange Enheder af Forbrugsgoder som tidligere Tusinder af Mænd, da er det blevet en Nødvendighed med System i Fordelingen, og det vil sige, at Planøkonomi maa afløse Kræfternes frie Spil. Liberalismens Tid vil komme igen, siger dens Tilbedere. En saadan Tanke er der kun Mening i, hvis Udviklingen kan skrues tilbage. Det er der ingen, der tror paa, og derfor vilde meget være vundet, om man, om ogsaa Venstre vilde forstaa, at vi nødvendigvis maa acceptere den ny Tids Tanke, og der er jo slet ingen Ulykke i, som Statsministeren udtrykte sig i Studenterforeningen, at Linien i Fremtidens Arbejde vil være den fra Tyskland kendte Planøkonomi.

I „Aarhus Amtstidende“s ledende Artikel, som jeg et Øjeblik endnu maa opholde mig ved, fremhæves, at Statsministerens og Rigsminister Goebbels' Udtalelser, der blev fremsat næsten samtidig, falder ret nøje i Traad med hinanden, og — det vil jeg gerne bede ærede Medlemmer bemærke — at Tysklands Fremtidsplaner intet Krav rummer ud over Statsministerens Tilsagn.

Hvad gaar da Tysklands Planer efter Rigsminister Goebbels' Mening ud paa? Det maa dog under de forhaandenværende Omstændigheder have sin store Interesse at vide lidt om det. Hvad gaar de ud paa? Dette at Tyskland gør Krav paa at være den førende Magt i Europa med Hensyn til Militærpolitik, Erhvervs politik, Møntvæsen og Udenrigspolitik. Disse Krav har, mener altsaa